EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 25.4.2025.
COM(2025) 166 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE VIJEĆU I EUROPSKOM PARLAMENTU

Godišnje izvješće o Uredbi (EU) 2022/1925 Europskog parlamenta i Vijeća o pravednim tržištima s mogućnošću neograničenog tržišnog natjecanja u digitalnom sektoru i izmjeni direktiva (EU) 2019/1937 i (EU) 2020/1828 (Akt o digitalnim tržištima)

I. UVOD

(1) Ovo izvješće upućeno je Europskom parlamentu i Vijeću Europske unije. U njemu se navode aktivnosti koje je Europska komisija (dalje u tekstu „Komisija”) poduzela 2024. u vezi s Uredbom (EU) 2022/1925[1] (dalje u tekstu „Akt o digitalnim tržištima”), kako je predviđeno člankom 35. Akta o digitalnim tržištima[2].

(2) Prvo godišnje izvješće o aktivnostima Komisije povezanima s Aktom o digitalnim tržištima doneseno je 6. ožujka 2024[3]. U prvom godišnjem izvješću Komisija je prvenstveno izvijestila o odlukama o utvrđivanju statusa nadzornika pristupa poduzetnicima Alphabet, Amazon, Apple, ByteDance, Meta i Microsoft u rujnu 2023.

(3) Komisija je u svibnju 2024. poduzetniku Booking utvrdila status nadzornika pristupa za njegovu uslugu internetskog posredovanja Booking.com, a u travnju 2024. statusu nadzornika pristupa poduzetnika Apple dodala je još jednu osnovnu uslugu platforme, odnosno njegov operativni sustav iPadOS.

(4) Komisija je provela i četiri istraživanja tržišta, od kojih su neka počela 2023. Istraživanja pokrenuta 2023. odnose se na protuargumente koje su poduzetnici iznijeli uz svoje obavijesti u kojima tvrde da, unatoč tome što su dosegli pragove za utvrđivanje statusa, ne ispunjavaju uvjete za utvrđivanje statusa nadzornika pristupa. Ta istraživanja, kao i kvalitativno utvrđivanje statusa za operativni sustav iPadOS, uključivala su stručne savjete Savjetodavnog odbora za digitalna tržišta (DMAC)[4].

(5) Akt o digitalnim tržištima ušao je 2024. u fazu provedbe i izvršavanja, pri čemu je 7. ožujka 2024. bio rok za usklađivanje za poduzetnike čiji je status utvrđen 5. rujna 2023. Komisija je sudjelovala u regulatornom dijalogu sa svim nadzornicima pristupa utvrđenog statusa i pokrenula šest istraživanja o neusklađenosti u vezi s tri nadzornika pristupa: poduzetnicima Alphabet, Apple i Meta. U dva postupka Komisija je objavila preliminarne nalaze[5]. Nadalje, Komisija je najavila preliminarne istražne korake u vezi s poduzetnikom Amazon[6].

(6) Komisija je pokrenula i dva postupka kako bi se specificirale obveze poduzetnika Apple u pogledu interoperabilnosti u skladu s Aktom o digitalnim tržištima te je objavila preliminarne nalaze u kojima je od trećih strana zatražila povratne informacije o mjerama koje bi poduzetnik Apple trebao poduzeti da osigura djelotvornu interoperabilnost[7].

(7) Osim provođenja aktivnosti praćenja i izvršavanja, Komisija je bila domaćin brojnih sastanaka s nadzornicima pristupa i mnogim zainteresiranim trećim stranama, uključujući poslovne korisnike, programere, konkurente nadzornicima pristupa,

[1] SL L 265, 12.10.2022., str. 1.

[2] Člankom 35. Akta o digitalnim tržištima od Komisije se zahtijeva da podnosi godišnje izvješće o provedbi tog akta i ostvarenom napretku u postizanju njegovih ciljeva. Ovo je drugo ovakvo izvješće i odnosi se na drugu godinu primjene Akta o digitalnim tržištima.

[3] Izvješće Vijeću i Europskom parlamentu: Godišnje izvješće o Aktu o digitalnim tržištima (2022/1925), COM(2024) 106 final.

4 DMAC pomaže Komisiji u donošenju provedbenih akata na temelju Akta o digitalnim tržištima. Klasificira se kao odbor prema Uredbi (EU) br. 182/2011 i djeluje u skladu sa svojim poslovnikom. DMAC je bio uključen u sva četiri istraživanja tržišta i sastao se 1. veljače, 20. ožujka i 4. listopada 2024.

[5] https://digital-markets-act.ec.europa.eu/commission-sends-preliminary-findings-meta-over-its-pay-or-consent-model-breach-digital-markets-act-2024-07-01_en i https://digital-markets-act.ec.europa.eu/commission-sends-preliminary-findings-apple-and-opens-additional-non-compliance-investigation-2024-06-24_en.

[6] https://digital-markets-act.ec.europa.eu/commission-opens-non-compliance-investigations-against-alphabet-apple-and-meta-under-digital-markets-2024-03-25_en.

[7] https://digital-markets-act.ec.europa.eu/commission-starts-first-proceedings-specify-apples-interoperability-obligations-under-digital-2024-09-19_en i https://digital-markets-act.ec.europa.eu/commission-seeks-feedback-measures-apple-should-take-ensure-interoperability-under-digital-markets-2024-12-19_en.

trgovinska udruženja, organizacije civilnog društva i predstavnike potrošača. Komisija je organizirala i nekoliko radionica o usklađenosti te je dionicima pružila priliku da steknu uvide u rješenja nadzornika pristupa za usklađenost. Osim toga, skupina na visokoj razini za Akt o digitalnim tržištima odlučila je osnovati tri tematske podskupine za podatke, interoperabilnost i umjetnu inteligenciju te je 2024. održala nekoliko sastanaka. To je olakšalo suradnju i potaknulo kooperativan dijalog sa zajednicom europskih regulatora[8].

(8) Sljedeći odjeljci pružaju sveobuhvatan pregled Komisijine provedbe Akta o digitalnim tržištima i napretka postignutog prema ostvarenju ciljeva 2024. U odjeljku II. izvještava se o utvrđivanjima statusa i drugim aktivnostima koje se ne odnose na praćenje. U odjeljku III. prikazuje se praćenje usklađenosti nadzornika pristupa. U odjeljku IV. razmatraju se zahtjevi za izvješćivanje za nadzornike pristupa u vezi s praksama izrade profila potrošačâ. U odjeljku V. navode se pojedinosti o suradnji i koordinaciji između Komisije i nacionalnih tijela. Završno, u odjeljku VI. opisuje se rad skupine na visokoj razini.

II. UTVRĐIVANJA STATUSA I DRUGE AKTIVNOSTI KOJE SE NE ODNOSE NA PRAĆENJE

1. Obavijesti, utvrđivanja statusa i istraživanja tržišta

(9) Prema članku 3. stavku 3. Akta o digitalnim tržištima poduzetnici moraju obavijestiti Komisiju kad osnovne usluge platforme koje pružaju dosegnu pragove utvrđene u članku 3. stavku 2. Akta. Međutim, prema članku 3. stavku 5. Akta o digitalnim tržištima poduzetnici koji dosežu te pragove mogu predočiti dovoljno potkrijepljene argumente o tome zašto im se ne bi trebao utvrditi status nadzornika pristupa.

(10) Komisija je 2024. na temelju članka 3. stavka 3. Akta o digitalnim tržištima[9] primila obavijesti od poduzetnika Booking, ByteDance i X.

(11) Poduzetnik Booking je 1. ožujka 2024. obavijestio Komisiju da je dosegnuo pragove utvrđene u članku 3. stavku 2. Akta o digitalnim tržištima kad je riječ o njegovoj usluzi internetskog posredovanja Booking.com. Slijedom toga, Komisija je 13. svibnja 2024. poduzetniku Booking utvrdila status nadzornika pristupa u vezi s tom osnovnom uslugom platforme[10]. Obveza poduzetnika Booking o usklađenosti s Aktom o digitalnim tržištima nastupila je 14. studenog 2024., šest mjeseci nakon utvrđivanja statusa[11].

(12) Poduzetnik ByteDance je 1. ožujka 2024. obavijestio Komisiju da je dosegnuo pragove utvrđene u članku 3. stavku 2. Akta o digitalnim tržištima kad je riječ o njegovoj usluzi internetskog oglašavanja TikTok Ads. Poduzetnik ByteDance dostavio je i protuargumente na temelju članka 3. stavka 5. Akta te je tvrdio da usluga TikTok Ads ne ispunjava uvjete za utvrđivanje statusa važne točke pristupa između poslovnih korisnika i krajnjih korisnika. Komisija je 13. svibnja 2024. prihvatila protuargumente koje je poduzetnik TikTok iznio u vezi svoje usluge internetskog oglašavanja TikTok Ads. Protuargumenti su izravno prihvaćeni u roku od 45 radnih dana jer je poduzetnik pokazao da njegova usluga ne ispunjava zahtjeve članka 3. stavka 1. Akta o digitalnim

[8] Skupina na visokoj razini za Akt o digitalnim tržištima sastoji se od sljedećih tijela i mreža regulatora: Tijela europskih regulatora za elektroničke komunikacije (BEREC), Europskog nadzornika za zaštitu podataka i Europskog odbora za zaštitu podataka (EDPS/EDPB), Europske mreže za tržišno natjecanje (ECN), Mreže za suradnju u zaštiti potrošača (CPC) i Europske skupine regulatora za audiovizualne medijske usluge.

[9] https://digital-markets-act.ec.europa.eu/latest-news_en.

[10] Odluka Komisije, predmet DMA.100019 – *Booking – Online Intermediation Services – Verticals*: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=OJ:C_202404360.

[11] https://digital-markets-act.ec.europa.eu/booking-must-comply-all-relevant-obligations-under-digital-markets-act-2024-11-14_en.

tržištima[12].

(13) Poduzetnik X dostavio je 1. ožujka 2024. obavijest o svojoj usluzi internetskih društvenih mreža X i usluzi internetskog oglašavanja X Ads, obje uz protuargumente u kojima tvrdi da, iako su relevantni pragovi dosegnuti, X ne ispunjava uvjete za utvrđivanje statusa važne točke pristupa između poslovnih korisnika i krajnjih korisnika[13]. Komisija je 13. svibnja 2024. donijela odluku u kojoj je izravno prihvatila protuargumente povezane s uslugom X Ads[14], a u zasebnoj odluci pokrenula je istraživanje tržišta prema članku 17. stavku 3. Akta o digitalnim tržištima da bi procijenila bi li se za uslugu internetskih društvenih mreža X trebao utvrditi status nadzornika pristupa[15]. Nakon dubinskog istraživanja tržišta[16] Komisija je 16. listopada 2024. zaključila da usluga internetskih društvenih mreža X nije važna točka pristupa putem koje poslovni korisnici dopiru do krajnjih korisnika. Komisija je stoga odlučila prihvatiti protuargumente i za uslugu X ne utvrditi status nadzornika pristupa[17]. Odluka je donesena nakon sastanka DMAC-a održanog 4. listopada 2024., na kojem je doneseno pozitivno mišljenje.

(14) Komisija je 2024. dovršila i istraživanja tržišta o protuargumentima koja je pokrenula 5. rujna 2023. kako bi utvrdila bi li se poduzetniku Apple trebao utvrditi status nadzornika pristupa za iMessage, a poduzetniku Microsoft za Bing, Edge i Microsoft Advertising. Nakon provedbe dubinskih istraživanja tržišta Komisija je odlučila da poduzetnicima Apple[18] i Microsoft[19] neće utvrditi status nadzornika pristupa za te usluge. Odluke su donesene nakon sastanka DMAC-a održanog 1. veljače 2024., na kojem je doneseno pozitivno mišljenje o odlukama.

(15) Nadalje, na temelju dubinskog istraživanja tržišta pokrenutog u rujnu 2023. Komisija je 29. travnja 2024. poduzetniku Apple utvrdila status nadzornika pristupa kad je riječ o njegovoj osnovnoj usluzi platforme iPadOS[20]. Odluka je donesena nakon sastanka DMAC-a održanog 20. ožujka 2024., na kojem je doneseno pozitivno mišljenje o odluci. Obveza poduzetnika Apple koja se odnosi na postizanje usklađenosti s Aktom o digitalnim tržištima nastupila je šest mjeseci nakon utvrđivanja statusa, 4. studenog 2024.

(16) Zbog utvrđivanja statusa nadzornika pristupa poduzetniku Booking za njegovu uslugu internetskog posredovanja (Booking.com) i poduzetniku Apple za njegov operativni sustav (iPadOS) ukupan broj nadzornika pristupa utvrđenog statusa narastao je 2024. sa šest na sedam poduzetnika, dok je broj osnovnih usluga platforme za koje je utvrđen

[12] Predmet DMA.100042 – *ByteDance – Online advertising services*: https://ec.europa.eu/competition/digital_markets_act/cases/202441/DMA_100042_134.pdf.
[13] U sljedećem odjeljku Godišnjeg izvješća o Aktu o digitalnim tržištima sagledava se kako je Komisija odgovorila na dostavu protuargumenata. Za više pojedinosti vidjeti: Istraživanje tržišta i protuargumenti.
[14] Predmet DMA.100232 X – *Online advertising services*: https://ec.europa.eu/competition/digital_markets_act/cases/202441/DMA_100232_44.pdf.
[15] Predmet DMA.100041 – X – *Online social networking service*: https://ec.europa.eu/competition/digital_markets_act/cases/202441/DMA_100041_631.pdf.
[16] Uključujući informacije poslovnih korisnika usluge X i drugih pružatelja usluga internetskih društvenih mreža.
[17] Ova odluka još nije objavljena.
[18] Predmet DMA.100022 Apple – *number-independent interpersonal communications service*s: https://ec.europa.eu/competition/digital_markets_act/cases/202416/DMA_100022_2757.pdf.
[19] Predmeti DMA.100015 *Microsoft Online search engines*; DMA.100028 *Microsoft Web browsers*; DMA.100034 *Microsoft Online advertising services*: https://ec.europa.eu/competition/digital_markets_act/cases/202416/DMA_100015_700.pdf.
[20] Odluka Komisije, predmet DMA.100047 – Apple – iPadOS: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=OJ:C_202404374j.

status nadzornika pristupa dosegao 24 u usporedbi s prijašnje 22 usluge[21]

(17) Komisija je 2024. bila stranka u tri tekuća postupka za poništenje koje su poduzetnici ByteDance, Meta i Apple u studenom 2023. pokrenuli protiv odluka o utvrđivanju statusa. Kad je riječ o žalbi poduzetnika ByteDance, u veljači 2024. Predsjednik Općeg suda odbio je zahtjev poduzetnika ByteDance za privremenu zaštitnu mjeru, a u srpnju 2024. Opći sud potvrdio je odluku Komisije da poduzetniku ByteDance utvrdi status nadzornika pristupa nakon ubrzanog postupka[22]. U rujnu 2024. poduzetnik ByteDance podnio je žalbu protiv odluke Općeg suda da potvrdi utvrđivanje njegova statusa[23].

(18) Osim toga, Komisija je tuženik u dva druga tekuća sudska postupka: i. u postupku na temelju tužbe koju je podnio odvjetnik poduzetnika ByteDance u njegovo ime u kolovozu 2024., u kojem se spori odluka Komisije da odbije zahtjev za pristup dokumentima u vezi s utvrđivanjem statusa poduzetniku ByteDance[24] i ii. u postupku na temelju tužbe koju je pri Općem sudu u srpnju 2024. poduzetnik Opera podnio protiv odluke da se poduzetniku Microsoft ne utvrdi status nadzornika pristupa u vezi s njegovim internetskim preglednikom Edge[25].

2. Ostale aktivnosti koje se ne odnose na praćenje

(19) Komisija se posebno usmjerila na poboljšanje svojih istraživačkih alata na temelju Akta o digitalnim tržištima od njegova donošenja. Komisija je 30. travnja 2024. pokrenula instrument za zviždače za Akt o digitalnim tržištima[26], koji je sličan instrumentu dostupnom za izvršavanje propisa protiv monopola i za Uredbu (EU) 2022/2065 („Akt o digitalnim uslugama”). Taj instrument omogućava pojedincima da pruže, privatno i povjerljivo, informacije o mogućoj neusklađenosti nadzornika pristupa s njihovim obvezama u skladu s Aktom o digitalnim tržištima[27]. Komisija je 2024. putem tog instrumenta primila 20 prijava.

(20) Kad je riječ o javnom angažmanu, Komisija održava i redovito ažurira internetske stranice Akta o digitalnim tržištima[28]. Te internetske stranice objašnjavaju pozadinu Akta, nude funkciju pretraživanja službenih akata Komisije povezanih s Aktom o digitalnim tržištima, uključuju odjeljak s pitanjima i odgovorima, koji se često ažurira[29], i sadržavaju sva relevantna priopćenja za medije. Komisija obavještava o novostima relevantnima za Akt o digitalnim tržištima i putem svojih računa na društvenim mrežama[30].

---

[21] Za shematsko mapiranje relevantnih nadzornika pristupa i osnovnih usluga platforme vidjeti poveznicu na internetsku stranicu Akta o digitalnim tržištima: https://digital-markets-act.ec.europa.eu/gatekeepers_en.

[22] Predmet T-1077/23 R Bytedance/Komisija, SL C, C/2024/476, 3.1.2024., ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=OJ:C_202402317 i predmet T-1077/23, Bytedance/Komisija, SL C, C/2024/476, 3.1.2024., ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=OJ:C_202400476.

[23] Predmet C-627/24 P, Bytedance/Komisija, SL C, C/2024/6639, 11.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6639/oj.

[24] Predmet T-433/24, Batchelor/Komisija, SL C, C/2024/6103, 21.10.2024., ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=OJ:C_202406103j.

[25] Predmet T-357/24, Opera Norway/Komisija, SL C, C/2024/5640, 30.9.2024., ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=OJ:C_202405640.

[26] https://digital-markets-act.ec.europa.eu/whistleblower-tool_en.

[27] https://digital-markets-act.ec.europa.eu/commission-launches-whistleblower-tools-digital-services-act-and-digital-markets-act-2024-04-30_en.

[28] https://digital-markets-act.ec.europa.eu/index_en.

[29] https://digital-markets-act.ec.europa.eu/about-dma/questions-and-answers_en.

[30] Novosti i izvješća Komisije o Aktu o digitalnim tržištima mogu se pratiti putem nekoliko računa: https://www.instagram.com/DigitalEU/; https://www.linkedin.com/showcase/digital-eu/; https://twitter.com/DigitalEU; https://www.youtube.com/c/DigitalEU; https://www.facebook.com/DigitalEU; https://www.linkedin.com/showcase/dg-competition; https://twitter.com/EU_Competition; https://www.youtube.com/@dgcompetition44.

(21) Komisija je 2024. naložila izradu devet studija, usluga stručnog savjetovanja ili pilot-projekata povezanih s Aktom o digitalnim tržištima.

III. PRAĆENJE USKLAĐENOSTI NADZORNIKA PRISTUPA

1. Aktivnost praćenja

(22) Nadzornici pristupa moraju ispunjavati obveze utvrđene u člancima 5., 6., 7., 14. i 15. Akta o digitalnim tržištima. Zahtjev za usklađivanje počinje vrijediti odmah nakon utvrđivanja statusa nadzornika za obvezu obavješćivanja Komisije o koncentracijama (članak 14. Akta o digitalnim tržištima) i najkasnije šest mjeseci nakon utvrđivanja statusa za obveze i zabrane iz članaka 5., 6. i 7. (na temelju članka 3. stavka 10. Akta o digitalnim tržištima) i članka 15. Akta o digitalnim tržištima. Za poduzetnike čiji je status utvrđen 5. rujna 2023. to šestomjesečno razdoblje završilo je 7. ožujka 2024. S obzirom na to da mu je zatim 29. travnja 2024. utvrđen status za iPadOS, poduzetnik Apple morao se do 4. studenog 2024. uskladiti s Aktom o digitalnim uslugama i za tu osnovnu uslugu platforme, a poduzetnik Booking, čiji je status utvrđen 13. svibnja 2024., morao se uskladiti do 14. studenog 2024. za Booking.com.

(23) Šest mjeseci nakon utvrđivanja statusa svi nadzornici pristupa podnijeli su izvješća o usklađenosti, kako je propisano člankom 11. Akta o digitalnim tržištima, kao i neovisno revidirane opise svih tehnika za izradu profila potrošača koje se primjenjuju u okviru njihovih osnovnih usluga platforme u skladu s člankom 15. Akta. Poveznice na nepovjerljive verzije tih dokumenata objavljene su na internetskim stranicama Komisije za Akt o digitalnim tržištima[31]. Rok za sljedeća izvješća nadzornika pristupa o usklađenosti bio je 7. ožujka 2025[32]. Ta izvješća trebala bi uključivati ažuriranja mjera za postizanje usklađenosti koja su proveli nadzornici pristupa.

(24) Komisija je procijenila sva izvješća o usklađenosti primljena 2024. i naknadno se obratila nadzornicima pristupa u vezi s njihovim sadržajem. U ožujku 2024. Komisija je organizirala šest radionica o usklađenosti sa zainteresiranim dionicima, odnosno po jednu za svakog nadzornika pristupa čiji je status utvrđen 5. rujna 2023. Još jedna radionica organizirana je u studenom 2024. za Booking, nakon utvrđivanja njegova statusa u svibnju 2024. Na radionicama se trećim stranama nastojala pružiti prilika da zatraže pojašnjenja od nadzornika pristupa i daju im povratne informacije o njihovim rješenjima za usklađenost. Sve radionice bile su otvorene za javnost, a poslovni korisnici, civilno društvo i poslovna udruženja imala su prioritet kad je riječ o osobnom prisustvovanju. Radionice su stavljene na raspolaganje i na internetu. Snimke svih radionica održanih 2024. dostupne su na internetskim stranicama Komisije za Akt o digitalnim tržištima[33].

(25) Osim radionica o usklađenosti i rada na izvješćima o usklađenosti[34] Komisija je bila u stalnom kontaktu s nadzornicima pristupa i zainteresiranim trećim stranama putem raznih kanala radi praćenja i procjene usklađenosti. To je uključivalo bilateralne sastanke i tehničke radionice na kojima su se okupili predstavnici nadzornika pristupa i zainteresiranih trećih strana. Osim toga, Komisija je poslala zahtjeve za informacije nadzornicima pristupa i trećim stranama. Isto tako, stalno je poticala nadzornike pristupa da izravno komuniciraju s igračima na tržištu, pri čemu je isticala da je taj angažman važan dio dokazivanja stvarne usklađenosti nadzornika pristupa.

(26) Komisija je pratila kako su nadzornici pristupa provodili zahtjeve iz članka 28. Akta o

[31] https://digital-markets-act-cases.ec.europa.eu/reports/compliance-reports i https://digital-markets-act-cases.ec.europa.eu/reports/consumer-profiling-reports.
[32] To ne bi uključivalo Booking, za koji bi rok bio 14. studenog 2024.
[33] https://digital-markets-act.ec.europa.eu/events/workshops_en.
[34] https://digital-markets-act-cases.ec.europa.eu/reports/compliance-reports.

digitalnim tržištima za uvođenje funkcije praćenja usklađenosti koja mora biti neovisna o operativnim funkcijama nadzornika pristupa i uključivati jednog ili više službenika za praćenje usklađenost s dostatnim ovlastima, statusom i resursima da im se omogući praćenje usklađenosti nadzornika pristupa s Aktom o digitalnim tržištima i savjetovanje nadzornika pristupa o Aktu. Svi nadzornici pristupa utvrđena statusa imenovali su službenike za usklađenost u skladu s načelima utvrđenima u članku 28. Akta o digitalnim tržištima i priopćili pojedinosti Komisiji. Komisija je 2024. imala dva sastanka uživo sa službenicima za usklađenost svakog nadzornika pristupa. Na tim je sastancima Komisija nastojala shvatiti kako je postavljena i organizirana funkcija praćenja usklađenosti te razmotriti regulatorni dijalog u tijeku. Završno, pružajući potporu potencijalnim mjerama izvršavanja, Komisija je 2024. donijela naredbe o zadržavanju u kojima od šest nadzornika pristupa – poduzetnika Alphabet, Amazon, Apple, Meta, Microsoft i Booking – zahtijeva da zadrže dokumente koji bi se mogli upotrijebiti za procjenu njihove usklađenosti sa specifičnim obvezama iz Akta o digitalnim tržištima[35].

2. Nalazi o usklađenosti s člancima 5., 6. i 7. Akta o digitalnim tržištima[36]

(27) U ovom odjeljku izvještava se o nalazima Komisije o temama obuhvaćenima u člancima 5., 6. i 7. Akta o digitalnim tržištima te poduzetim radnjama. Primjeri u nastavku nisu iscrpni, već opisuju glavne slučajeve radnji Komisije u smislu usklađenosti s Aktom o digitalnim tržištima.

a) Pružanje kontrole korisnicima nad njihovim podacima

(28) Akt o digitalnim tržištima prepoznaje važnost podataka na digitalnim tržištima i naglašava da gomilanje podataka kod nadzornika pristupa i ograničen pristup podacima za njihove konkurente mogu dovesti do smanjene mogućnosti tržišnog natjecanja, smanjenog izbora za krajnje korisnike kad je riječ o njihovim podacima i manje inovacija. Osobito kad je riječ o mogućnosti tržišnog natjecanja, u Aktu o digitalnim tržištima objašnjava se da gomilanje podataka kod nadzornika pristupa putem njihovih usluga platforme može stvoriti barijere za ulazak na tržišta na kojima su prisutni ti nadzornici pristupa. Drugim riječima, gomilanje podataka može novim igračima otežati ponudu usluga na tim tržištima.

(29) Slično tomu, mogućnost tržišnog natjecanja može narušiti i nadzornik pristupa ograničavanjem prebacivanja ili istodobne uporabe nekoliko platformi, primjerice, tako što će korisnicima onemogućiti da prenesu podatke. Takva ograničenja mogu, primjerice, otežati krajnjim korisnicima prebacivanje s jedne uvriježene društvene mreže na novu zbog straha da će se kontakti ili vlastiti sadržaj izgubiti u procesu. Aktom o digitalnim tržištima nastoje se riješiti ti problemi tako što se krajnjim korisnicima daje više izbora u vezi s tim kako se njihovi podaci upotrebljavaju i kako ih oni žele upotrebljavati, a istodobno se poslovnim korisnicima jamči bolji pristup podacima koje generiraju upotrebom osnovnih usluga platforme.

(30) Na temelju članka 5. stavka 2. Akta o digitalnim tržištima nadzornici pristupa moraju provesti mjere koje omogućavaju krajnjim korisnicima da odaberu pristaju li na kombiniranje i/ili unakrsnu upotrebu podataka u uslugama nadzornika pristupa. Komisija je 25. ožujka 2024. odlučila otvoriti istragu o neusklađenosti protiv poduzetnika Meta u vezi s ovom obvezom[37]. Istraga procjenjuje je li poslovni model „plaćanja ili privole” poduzetnika Meta koji se temelji na oglašavanju usklađen s njegovom

[35] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_1689.

[36] Nijedan dio ovog izvješća ne priznaje mjere usklađivanja koje su poduzeli nadzornici pristupa kao u potpunosti ili djelomično usklađene s Aktom o digitalnim tržištima.

[37] Komisija je surađivala s irskom Komisijom za zaštitu podataka, koja također istražuje model „privole ili plaćanja” poduzetnika Meta na temelju OUZP-a da bi se zajamčila potpuna koherentnost u primjeni prava EU-a.

obvezom da pribavi privolu od korisnika kad god Meta namjerava kombinirati ili unakrsno upotrijebiti osobne podatke krajnjih korisnika u svojim različitim uslugama. U preliminarnim nalazima objavljenima 1. srpnja 2024. Komisija je opisala svoju zabrinutost da binarni izbor nametnut modelom „plaćanja ili privole” poduzetnika Meta možda ne pruža stvarnu alternativu korisnicima koji ne žele pristati na obradu svojih osobnih podataka. U kolovozu 2024. Europski odbor za zaštitu podataka (EDPB) donio je mišljenje prema članku 64. stavku 2. Opće uredbe o zaštiti podatka (OUZP) o upotrebi modelâ „plaćanja ili privole” na velikim internetskim platformama. Poduzetnik Meta 13. studenog 2024. ažurirao je svoj model „plaćanja ili privole” ponudivši nešto što se naziva „manje personaliziranom alternativom”. Osim istrage o usklađenosti poduzetnika Meta u razdoblju prije 13. studenog 2024., Komisija trenutačno procjenjuje i revidirano rješenje poduzetnika Meta za usklađenost. Kad je riječ o prenosivosti podataka i pristupu podacima, nadzornici pristupa počeli su 2024. poboljšavati svoja rješenja za prenosivost podataka kako bi se približili cilju omogućavanja pristupa podacima u stvarnom vremenu i stalne prenosivosti podataka, tako da krajnji korisnici mogu lako prenijeti svoje podatke, a poslovni korisnici lako pristupiti njihovim podacima. U 2024. svi su nadzornici pristupa utvrđena statusa uveli rješenja. To uključuje rješenja za prijenos podataka, kao što su ona za Google Search ili Facebook ili TikTok, koja krajnjim korisnicima omogućavaju da ovlaštenim trećim stranama daju pristup svojim prošlim i budućim podacima, koje te treće strane mogu upotrijebiti za pružanje konkurentskih ili inovativnih usluga. Nadalje, već uvedena i znatno poboljšana rješenja za prijenos podataka omogućavaju poslovnim korisnicima raznih usluga utvrđena statusa (npr. Amazon Marketplace, Booking.com ili YouTube) da pristupaju podacima koje generiraju na tim uslugama.

(31) Komisija pomno prati funkcioniranje tih novih alata te se savjetuje s nadzornicima pristupa i brojnim trećim stranama. Komisija je sudjelovala u intenzivnom regulatornom dijalogu sa svim nadzornicima pristupa kako bi ih potaknula da unaprijede, prema potrebi, svoja rješenja za usklađenost na temelju povratnih informacija trećih strana. Sljedeća izvješća nadzornika pristupa o usklađenosti, čiji je rok za slanje istekao u ožujku 2025., trebala bi odražavati neka od tih unaprjeđenja i tekući rad. Komisija će nastaviti prikupljati povratne informacije s tržišta o tome jesu li uvedena rješenja djelotvorna u postizanju ciljeva Akta o digitalnim tržištima.

b) **Otvaranje mobilnih ekosustava**

(32) Mogućnost tržišnog natjecanja i pravednost u ekosustavima nadzornika podrazumijevaju pružanje izbora potrošačima tako što se krajnjim korisnicima omogućava pristup raznolikim i inovativnim proizvodima i uslugama koji ispunjavaju njihove potrebe i istodobnolako prebacivanje s proizvoda na proizvod i s usluge na uslugu. Među odredbama Akta o digitalnim tržištima koje igraju ključnu ulogu u otvaranju mobilnih ekosustava nalaze se odredbe koje se bave mogućnošću da programeri distribuiraju aplikacije putem alternativnih izvora[38] i odredbe koje propisuju djelotvornu interoperabilnost, laku promjenu zadanih postavki, deinstalaciju ili prikaz zaslona s izbornikom (osobito članak 6. stavak 3., 4. i 7. Akta o digitalnim uslugama).

Zadane postavke, zasloni s izbornikom i deinstalacija

(33) Jedan od Komisijinih prioriteta u vezi s izvršavanjem jest spriječiti nadzornike pristupa da iskoriste pristranost u ponašanju potrošača pomoću zadanih postavki i omogućiti krajnjim korisnicima jednostavan prelazak s jednog digitalnog rješenja na drugo u operativnom sustavu ili internetskom pregledniku nadzornika pristupa, kako je

[38] Kao što su trgovine aplikacijama trećih strana.

propisano člankom 6. stavkom 3. Akta o digitalnim tržištima. Ograničavanje sposobnosti nadzornika tržišta da upućuju ljude na svoje proizvode ili usluge pruža poslovnim korisnicima, kao što su alternativni pružatelji internetskih preglednika i tražilica, priliku da povećaju svoju vidljivost te da unaprijede proizvode i usluge koje nude. Zbog povećane mogućnosti tržišnog natjecanja s uslugama nadzornika pristupa krajnji korisnici imaju više opcija.

(34) Komisija je poduzela odlučne mjere kako bi osigurala da nadzornici pristupa brzo pruže veći izbor korisnicima. Komisija je pokrenula postupak protiv poduzetnika Apple 25. ožujka 2024. kao odgovor na dokaz da taj nadzornik pristupa nije djelotvorno ispunjavao svoje obveze omogućavanja krajnjim korisnicima da s lakoćom promijene zadane postavke na operativnom sustavu iOS (među ostalim putem zaslona s izbornikom internetskog preglednika) ili deinstaliraju Appleove softverske aplikacije u sustavu iOS. Komisija je sudjelovala i u intenzivnoj regulatornoj komunikaciji s poduzetnicima Alphabet i Microsoft, koji također krajnjim korisnicima moraju omogućiti laku promjenu zadanih postavki i deinstalaciju softverskih aplikacija.

(35) Komisijin trud doveo je do jasnih i opipljivih ishoda. Poduzetnik Apple je u kolovozu 2024. najavio niz promjena: uklonio je nekoliko spornih točaka u korisničkom putovanju biranja internetskog preglednika na zaslonu s izbornikom i povećao broj softverskih aplikacija za koje krajnji korisnici mogu promijeniti zadane postavke ili koje mogu deinstalirati. Postoji i novi odjeljak sa zadanim postavkama aplikacija, što olakšava promjenu zadanih postavki. Te su promjene sad provedene i u operativnim sustavima iOS i iPadOS. Apple planira uvesti dodatne novosti na proljeće 2025. Komisija će i dalje pomno pratiti mjere koje Apple provodi, kao i stvarnu usklađenost tog nadzornika pristupa s Aktom o digitalnim tržištima.

(36) Alphabet sad prikazuje poboljšan zaslon s izbornikom za tražilice i internetske preglednike na preglednicima Chrome i Pixel, što se postupno uvodi na svim uređajima s operativnim sustavom Android. Poboljšani izbornik korisnicima prikazuje potpuno nasumičan popis dostupnih alternativnih usluga. Komisija i dalje sudjeluje u regulatornom dijalogu s poduzetnikom Alphabet u vezi s uvođenjem zaslona s izbornikom i mjerama provedenima u vezi s lakom promjenom zadanih postavki i deinstalacijom aplikacija.

(37) Poduzetnik Microsoft omogućio je deinstalaciju svojeg internetskog preglednika i aplikacija internetskih tražilica u operativnom sustavu Windows. Ukinuo je i preporuke u sustavu Windows da se Edge postavi kao zadani internetski preglednik za korisnike u Europskom gospodarskom prostoru (EGP). Komisija i dalje pregledava plan usklađenosti poduzetnika Microsoft kako bi osigurala da uistinu ispunjava sve aspekte svojih obveza.

(38) Kao rezultat svih tih nastojanja stvara se sve više tržišnih prilika jer krajnji korisnici u EGP-u, ako to žele, mogu učinkovitije otkriti i instalirati alternativne opcije te ih postaviti kao svoj zadani izbor. Nadalje, Komisija i dalje procjenjuje jesu li potrebna daljnja poboljšanja kako bi se omogućila stvarna mogućnost izbora.

Upućivanje

(39) Komisija je 25. ožujka 2024. pokrenula dvije istrage poduzetnika Apple i Alphabet, koji pružaju glavne distribucijske kanale za softverske aplikacije na mobilnim uređajima u EGP-u. Istrage su pokrenute da bi se ispitalo ispunjavaju li ta dva nadzornika pristupa svoju obvezu u skladu s člankom 5. stavkom 4. Akta o digitalnim tržištima kojom se od njih traži da programerima aplikacija – od kojih su brojni europska mala, srednja i *start-up* poduzeća – omogući da potrošače besplatno

„upućuju” na ponude izvan trgovina aplikacijama nadzornika pristupa.

(40) Komisija je 24. lipnja 2024. obavijestila Apple o svojem preliminarnom stavu da pravila njegove trgovine App Store krše Akt o digitalnim tržištima zbog ograničenja nametnutih programerima aplikacija u vezi s promidžbom vanjskih ponuda i sadržaja potrošačima, čime se krajnjim korisnicima uskraćuju alternativne i vjerojatno jeftinije mogućnosti kupnje.

Interoperabilnost

(41) Za uspjeh pravednih tržišta s mogućnošću neograničenog tržišnog natjecanja potrebna je i interoperabilnost da nadzornici pristupa, motivirani integracijom proizvoda, ne bi mogli iskorištavati svoje dvojne uloge[39] radi gušenja konkurencije. Olakšavanjem pristupa alternativnih pružatelja ključnim funkcionalnostima nadzornika pristupa Komisija nastoji zaštititi mogućnost alternativnih pružatelja da se natječu razvijanjem inovacija.

(42) Komisija je 19. rujna 2024. pokrenula dva postupka specifikacije da bi poduzetniku Apple pomogla pri usklađivanju s obvezama u području interoperabilnosti prema članku 6. stavku 7. Akta o digitalnim tržištima. Prvi postupak usmjeren je na nekoliko značajki i funkcionalnosti povezivosti operativnog sustava iOS, koje se većinski koriste kad je riječ o povezanim uređajima (npr. pametni satovi ili slušalice). Drugi postupak usmjeren je na proces koji je poduzetnik Apple uspostavio za obradu zahtjeva za interoperabilnost koje podnose programeri i treće strane za iOS i iPadOS. Komisija je 19. prosinca 2024. društvu Apple poslala preliminarne nalaze u vezi s dva postupka specifikacije, a istodobno je pokrenula i dva odgovarajuća javna savjetovanja.

(43) Manjak interoperabilnosti nadzornicima pristupa koji pružaju usluge razmjene poruka omogućava da se okoriste snažnim učincima mreža, koji funkcioniraju kao barijera za promjene i ograničavaju izbor potrošača te mogućnost tržišnog natjecanja. U ovom kontekstu Komisija prati napredak poduzetnika Meta u pretvaranju sustava WhatsApp i Messenger u interoperabilne usluge u skladu sa svojom obvezom prema Aktu o digitalnim uslugama. Na temelju povratnih informacije koje je primio od Komisije i trećih strana poduzetnik Meta uveo je neke promjene u svoje rješenje. Komisija prati ta zbivanja kako bi zajamčila da je zainteresiranim trećim stranama omogućena djelotvorna interoperabilnost s uslugama WhatsApp i Messenger.

Alternativni distribucijski kanali

(44) Jamčenje mogućnosti tržišnog natjecanja u vezi s distribucijom aplikacija i trgovinama aplikacija pruža poslovnim korisnicima slobodu da odluče koje kanale žele upotrebljavati za distribuciju svojih aplikacija, a krajnjim korisnicima daje slobodu pristupa tim aplikacijama ili trgovinama aplikacijama izvan osnovnih usluga platforme nadzornika pristupa. Kako bi se zajamčila mogućnost tržišnog natjecanja, koja i poslovnim i krajnjim korisnicima daje više izbora i potiče inovacije, nadzornicima pristupa mora se onemogućiti nametanje ograničenja krajnjim korisnicima kad je riječ o tome kojim aplikacijama ili trgovinama aplikacijama mogu pristupiti.

(45) U praksi to znači da Apple mora omogućiti krajnjim korisnicima uređajâ iPhone da instaliraju aplikacije na načine koji ne uključuju njegovu trgovinu App Store, primjerice, tako što omogućuje instalaciju i upotrebu trgovina aplikacijama trećih strana i izravnim preuzimanjem aplikacija s interneta. Obveze prema Aktu o digitalnim tržištima, koje se na Apple primjenjuju od ožujka 2024., dovele su do pokretanja

[39] Nadzornici pristupa mogu imati dvije povezane uloge, kao što su pružatelj ključne usluge i konkurent na istom tržištu. U „dvojnoj ulozi” nadzornik pristupa može iskoristiti svoju kontrolu nad ključnim funkcionalnostima da bi stavio vlastite proizvode ili usluge u povoljan položaj, time gušeći konkurenciju u vidu alternativnih pružatelja.

brojnih trgovina aplikacijama trećih strana u Europskoj uniji, kao što su AltStore, Aptoide i Epic.

(46) Iako je riječ o pozitivnim promjenama, Komisija je 24. lipnja 2024. u nastojanju da omogući učinkovito tržišno natjecanje pokrenula istragu usklađenosti poduzetnika Apple s Aktom o digitalnim tržištima u području ugovornih uvjeta koje Apple nameće programerima koji žele pružati usluge trgovine aplikacijama trećih strana ili nuditi svoje aplikacije u takvim trgovinama aplikacija. Istraga posebice ispituje: predloženu naknadu poduzetnika Apple za osnovnu tehnologiju (eng. *Core Technology Fee*), prema kojoj programeri trgovina aplikacijama trećih strana i aplikacija trećih strana moraju platiti naknadu od 0,50 EUR po instaliranoj aplikaciji; korisničko putovanje od više koraka koje Apple nameće za preuzimanje i instalaciju alternativnih trgovina aplikacijama trećih strana ili aplikacija u sustavu iOS; i zahtjeve za prihvatljivost koje programeri moraju ispuniti da bi mogli nuditi alternativne trgovine aplikacijama ili izravno distribuirati aplikacije s interneta u sustavu iOS.

(47) Kao i Apple, i Alphabet mora osigurati da su alternativni distribucijski izvori aplikacija zaista omogućeni u operativnom sustavu Android. Komisija i dalje komunicira s poduzetnikom Alphabet i zainteresiranim trećim stranama kako bi pronašla rješenje za potencijalnu bojazan kad je riječ o stvarnoj usklađenosti uvjeta poduzetnika Alphabet za Android s Aktom o digitalnim tržištima.

c) **Pravedno internetsko pretraživanje**

(48) Osiguravanje jednakog postupanja i zaštita od diskriminirajućih praksi neki su od preduvjeta za pravedno pretraživanje i tržišta internetskih tražilica s mogućnošću neograničenog tržišnog natjecanja. S obzirom na to, Akt o digitalnim tržištima nastoji zaštititi poslovne korisnike od nepoštene konkurencije u vidu usluga nadzornika pristupa i ponuditi ostalim pružateljima usluge internetske tražilice više prilika da razviju nove alternative za pretraživanje.

(49) Zabrana davanja prednosti vlastitim uslugama i proizvodima za nadzornike pristupa, utvrđena u članku 6. stavku 5. Akta o digitalnim tržištima, široka je i odnosi se na sve oblike davanja prednosti vlastitim uslugama. Kad je riječ o poduzetniku Alphabet, zabrana obuhvaća njegove usluge vertikalnog pretraživanja rangirane u rezultatima tražilica Google Search ili ugrađene u njih. Obuhvaća i slučajeve u kojima Alphabet prema vlastitim uslugama sadržaja postupa povoljnije nego prema ostalim pružateljima sadržaja rangiranima na tražilici Google Search. Komisija je 25. ožujka 2024. pokrenula postupak protiv poduzetnika Alphabet zbog bojazni da nadzornik pristupa daje prednost vlastitim uslugama vertikalnog pretraživanja ili sadržaja u odnosu na slične konkurente u područjima poput hotelijerstva i ugostiteljstva, trgovine, e-trgovine ili stvaranja sadržaja, čime se krši članak 6. stavak 5. Akta o digitalnim tržištima.

(50) Osim toga, člankom 6. stavkom 11. Akta nalaže se dijeljenje podataka o klikovima i upitima na tražilicama utvrđena statusa s alternativnim pružateljima tražilica. Tom se obvezom nastoji poticati mogućnost tržišnog natjecanja tražilica treće strane.

(51) U ožujku 2024. poduzetnik Alphabet predložio je rješenje za licenciranje podataka u svrhu usklađivanja s obvezom Akta o digitalnim obvezama povezanom s dijeljenjem podataka o rangiranju, upitima, klikovima i pregledima. Komisija trenutno procjenjuje usklađenost ovog rješenja za licenciranje s člankom 6. stavkom 11. Akta o digitalnim uslugama. Komisija o tome raspravlja s poduzetnikom Alphabet i potencijalnim korisnicima. Raspravlja i o uvjetima za djelotvorno dijeljenje podataka s tijelima za zaštitu podataka prema članku 6. stavku 11. Akta o digitalnim uslugama, posebice u kontekstu skupine na visokoj razini.

d) **Internetska tržišta**

(52) Cilj pravednog poslovnog okruženja s mogućnošću neograničenog tržišnog natjecanja za internetska tržišta i internetsko posredovanje nastoji se ostvariti nizom odredaba iz Akta o digitalnim tržištima, poput klauzula kojima se zabranjuje paritet te davanje prednosti vlastitim uslugama i proizvodima pri rangiranju i klauzula kojima se ublažavaju nepoštene prednosti povezane s podacima i promiče pristup podacima te prenosivost podataka za korisnike.

(53) Akt o digitalnim tržištima zabranjuje sve oblike pariteta (uski ili široki) i obuhvaća poslovne prakse koje se ne odnose samo na cijene te uključuje sve mjere koje bi dovele do istog učinka kao i paritetna klauzula. Time se poslovnim korisnicima omogućuje razlikovanje poslovnih uvjeta distribucijskih kanala. Slijedom toga, Aktom o digitalnim tržištima nastoje se ukloniti prepreke povezane s paritetom koje se odnose na opcije poslovnih korisnika da robu i usluge nude putem alternativnih platformi i izravnih prodajnih kanala. Takvo ograničenje primjenjuje se na sve mjere s jednakovrijednim učinkom kao paritetne klauzule, primjerice povećane stope provizije ili uklanjanje ponuda poslovnih korisnika.

(54) U vezi s time poduzetnik Booking naveo[40] je da je u svrhu usklađivanja s Aktom o digitalnim tržištima, kao prvo, u svojim općim uvjetima morao ukloniti EGP s popisa područja koja podliježu zahtjevima povezanima s paritetom, a, kao drugo, da je uveo ažuriranu verziju tih uvjeta u kojoj se više ne spominje paritet[41]. Poduzetnik Booking naveo je i da se prestao služiti vanjskim cijenama kao ulaznim podacima za svoje programe Premium.

(55) Poduzetnik Amazon izvijestio je da prema vlastitoj samoprocjeni nije upotrebljavao paritetne klauzule koje ne bi bile kompatibilne s Aktom o digitalnim tržištima. Drugi nadzornici pristupa prijavili su mehanizme usklađivanja usmjerene na budućnost koji bi trebali spriječiti buduće uvođenje obveza pariteta za poslovne korisnike[42]. Komisija će i dalje pratiti i procjenjivati ispunjavaju li se djelotvorno relevantne obveze iz Akta o digitalnim tržištima, postoje li rizici od zaobilaženja i koriste li možda nadzornici pristupa alternativne mjere sa sličnim učinkom.

(56) Slično zabrani primjenjivoj na internetsko pretraživanje, zabrana davanja prednosti vlastitim proizvodima i uslugama u skladu s Aktom o digitalnim tržištima odnosi se i na usluge internetskog posredovanja. Na taj se način tisućama poslovnih korisnika koji se izravno natječu s proizvodima i uslugama nadzornika pristupa na njihovim platformama žele zajamčiti pravedna internetska tržišta s mogućnošću neograničenog tržišnog natjecanja. Zauzvrat, od toga korist imaju i krajnji korisnici, koji mogu pronaći širu ponudu proizvoda i usluga na platformama nadzornika pristupa. Kako je objavljeno 25. ožujka 2024., Komisija provodi preliminarne istražne korake kako bi procijenila usklađenost poduzetnika Amazon s Aktom o digitalnim tržištima u vezi s mogućim praksama davanja prednosti vlastitim proizvodima i uslugama.

3. Obavješćivanje o koncentracijama

(57) Prema članku 14. Akta o digitalnim tržištima nadzornici pristupa obvezni su obavijestiti Komisiju o svakoj namjeravanoj koncentraciji ako sudionici koncentracije ili cilj koncentracije pružaju osnovne usluge platforme ili druge usluge u digitalnom

[40] bookingholdings.com/wp-content/uploads/2024/11/DMA-Compliance-Report.pdf.

[41] Ova verzija priopćena je poslovnim korisnicima i objavljena na radionici o usklađenosti u studenom 2024.

[42] Isto tako, kad je riječ o usklađenosti s člankom 5. stavkom 3. Akta o digitalnim tržištima, poduzetnik Alphabet identificirao je relevantne ugovore u vezi s trgovinom Play Store i aplikacijom Karte koji su možda sadržavali paritetne klauzule. Za te ugovore poslao je izuzeća početkom 2024. Poduzetnik Apple smatrao je da je, kad je riječ o njegovoj trgovini App Store, bio usklađen s člankom 5. stavkom 3. kad je riječ o njegovoj trgovini App Store i prije 7. ožujka 2024.

sektoru ili omogućuju prikupljanje podataka.

(58) Komisija je 2024. od nadzornika pristupa primila 15 prijava namjeravanih koncentracija. Nepovjerljivi sažeci informacija koje su nadzornici pristupa dostavili u skladu s člankom 14. Akta o digitalnim tržištima objavljeni su na internetskim stranicama Komisije za devet tih prijava[43], zajedno s datumom obavijesti i identitetima poduzetnika.

(59) Ponajprije, nekoliko prijava zaprimljenih u skladu s člankom 14. Akta o digitalnim tržištima odnosilo se na sporazume povezane s pronalaskom i angažiranjem kvalificiranih radnika, praksom koja se naziva još i pripajanjem radi ljudskog kapitala (engl. *acqui-hiring*)[44]. Takve transakcije mogu biti različitih oblika. Obično uključuju sporazume o zapošljavanju za ključno osoblje u ciljanom društvu, no ne uključuju uvijek preuzimanje dionica ili imovine ciljanog društva. Nije uvijek jasno čini li transakcija pripajanja radi ljudskog kapitala koncentraciju u smislu članka 3. Uredbe (EZ) 139/2004 te se može zahtijevati temeljita analiza svakog pojedinog slučaja[45].

(60) Članak 14. Akta o digitalnim tržištima povećava transparentnost u vezi s pripajanjima koja provode nadzornici pristupa i omogućuje Komisiji da prepozna šire trendove pripajanja u digitalnom sektoru. Nadalje, Komisija dijeli informacije o pripajanjima s državama članicama. One pak mogu upotrijebiti te informacije u svrhu nacionalne kontrole spajanja. Kad države članice imaju nacionalnu nadležnost, i dalje je moguće da nacionalna nadležna tijela koncentracije upute Komisiji.

IV. PROCJENA REVIDIRANOG OPISA TEHNIKA IZRADE PROFILA POTROŠAČA

(61) Prema članku 15. Akta o digitalnim tržištima nadzornici pristupa dužni su Komisiji poslati neovisno revidiran opis svih tehnika za izradu profila potrošača koje primjenjuju u okviru svojih osnovnih uslug platforme navedenh u odlukama o utvrđivanju statusa u skladu s člankom 3. stavkom 9. Akta. Trebali bi objaviti i pregled opisa. Rok za dostavu revidiranih opisa i objavu pregleda je šest mjeseci nakon odluke o utvrđivanju statusa. Nadzornici pristupa dužni su i ubuduće svake godine ažurirati te dokumente.

(62) Komisija je, u sklopu rasprava o preliminarnoj usklađenosti, bila spremna nadzornicima pristupa ponuditi smjernice i savjete u pripremi za njihove obveze izvješćivanja.

(63) Šest nadzornika pristupa čiji je status utvrđen 5. rujna 2023. trebalo je poslati revidirani opis svojih izvješća Komisiji i objaviti odgovarajuće javne preglede do 7. ožujka 2024. Do tog datuma Komisija je primila revidirane opise tih izvješća od poduzetnika Alphabet, Amazon, Apple, Meta i Microsoft. Revidirani opis poduzetnika ByteDance dostavljen je s kašnjenjem, točnije 9. travnja 2024., o čemu je Komisija bila prethodno obaviještena. Poduzetnik Booking Holdings, čiji je status utvrđen 13. svibnja 2024., poslao je svoj revidirani opis i objavio odgovarajući javni pregled 13. studenog 2024. Kako je propisano člankom 15. stavkom 1. Akta o digitalnim uslugama, Komisija je sve revidirane opise uredno proslijedila Europskom odboru za

[43] Preostale prijave iz 2024. kontinuirano će se objavljivati 2025., i to najkasnije četiri mjeseca nakon primitka informacija.

[44] Vidjeti, primjerice, Microsoft / Inflection AI, Inc., prijavljeno 17. listopada 2024. prema članku 14. Akta o digitalnim tržištima.

[45] Primjerice, u slučaju Microsoft/Inflection Komisija je smatrala da je transakcija uključivala sav potreban kapital za prijenos položaja društva Inflection na tržištu na Microsoft i zaključila da ta transakcija čini koncentraciju prema članku 3. Uredbe (EZ) 139/2004. Vidjeti: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_4727.

zaštitu podataka (EDPB).

(64) Komisija je nadzornicima pristupa dala povratne informacije o revidiranim opisima te će i dalje analizirati sav materijal koji nadzornici pristupa dostave Komisiji u skladu s člankom 15. Akta o digitalnim tržištima. Komisija će razmotriti naknadne mjere kad je to primjereno, npr. pri ažuriranju predloška[46]. Isto tako nastavit će komunicirati s EDPB-om i skupinom na visokoj razini o članku 15. Akta o digitalnim tržištima kao potencijalnom području interesa za, među ostalim, europska i nacionalna tijela za zaštitu podataka i potrošača.

V. SURADNJA KOMISIJE I NACIONALNIH TIJELA

(65) Aktom o digitalnim tržištima utvrđuju se opća načela kojima se uređuje međudjelovanje s drugim relevantnim pravnim instrumentima Unije, kao što su propisi u području tržišnog natjecanja, zaštite podataka i zaštite potrošača. Ta su načela opisana u članku 1. stavcima 5. i 6. Akta o digitalnim tržištima. Nadalje, člankom 37. Akta propisano je da bi Komisija i države članice trebale blisko surađivati i koordinirati svoje mjere izvršavanja kako bi osigurale dosljedno, djelotvorno i komplementarno izvršavanje. Člankom 38. Akta o digitalnim tržištima se od Komisije i nacionalnih nadležnih tijela koja provode pravila o natjecanju zahtijeva da surađuju putem Europske mreže za tržišno natjecanje (ECN).

(66) U skladu s člankom 38. Akta Komisija je blisko surađivala i koordinirala svoje mjere s nacionalnim nadležnim tijelima putem ECN-a, čime se nastavila duga povijest bliske suradnje putem tog okvira, koja traje već 20 godina. Konkretno, Komisija i nacionalna nadležna tijela sustavno su se međusobno obavješćivala o svojim mjerama izvršavanja u skladu s člankom 38. stavkom 1. Akta o digitalnim tržištima. Zahvaljujući toj razmjeni informacija i radu ECN-a Komisija i nacionalna nadležna tijela dobro su i djelotvorno surađivala i koordinirala svoje mjere u 2024.

(67) Komisija je 2024. od nacionalnih nadležnih tijela primila jednu obavijest, u skladu s člankom 38. stavkom 2. Akta o digitalnim tržištima, o namjeri pokretanja istrage nadzornika pristupa na temelju nacionalnih zakona iz članka 1. stavka 6. Akta, i dvije obavijesti, u skladu s člankom 38. stavkom 3. Akta o digitalnim tržištima, o namjeri nametanja obveza nadzornicima pristupa na temelju tih istih zakona. Te obavijesti dostavljene su zajedno s obavijestima primljenima od nacionalnih nadležnih tijela prema Uredbi 1/2003.

VI. SKUPINA NA VISOKOJ RAZINI ZA AKT O DIGITALNIM TRŽIŠTIMA[47]

(68) Skupina na visokoj razini za Akt o digitalnim tržištima („skupina na visokoj razini”) osnovana je Odlukom Komisije od 23. ožujka 2023. na temelju članka 40. Akta[48]. Skupina na visokoj razini sastoji se od europskih tijela i mreža utvrđenih u Aktu o digitalnim tržištima i osnovana je kao skupina stručnjaka u skladu s Odlukom Komisije o uspostavi horizontalnih pravila o osnivanju i radu stručnih skupina Komisije[49]. Skupinom na visokoj razini predsjeda Komisija, koja ju i podupire osiguravanjem usluga tajništva. Skupina na visokoj razini nastoji poduprijeti dosljednu i djelotvornu provedbu Akta o digitalnim tržištima i drugih specifičnih sektorskih propisa koji se primjenjuju na nadzornike pristupa.

---

[46] https://digital-markets-act.ec.europa.eu/system/files/2023-12/Article%2015%20DMA%20Template%20%28consumer%20profiling%20report%29.pdf.

[47] U kontekstu Akta o digitalnim tržištima skupina na visokoj razini za Akt o digitalnim tržištima sinonim je za skupinu digitalnih regulatora na visokoj razini.

[48] https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2023-03/High_Level_Group_on_the_DMA_0.pdf.

[49] Odluka Komisije C(2016) 3301 final o uspostavi horizontalnih pravila o osnivanju i radu stručnih skupina Komisije.

(69) Skupina na visokoj razini igra i važnu ulogu u prepoznavanju i procjeni interakcija između Akta o digitalnim uslugama i pravilima specifičnima za sektor. Nadalje, Komisija pri potencijalnoj provedbi istraživanja tržišta u području novih usluga i praksi može iskoristiti stručno znanje relevantnih sektorskih tijela i mreža[50].

(70) 2024. osnovane su tri tematske podskupine fokusirane na obveze povezane s podacima[51], članak 7. Akta o digitalnim tržištima (interoperabilnost) i umjetnu inteligenciju. Osim plenarne sjednice koja se održala u ožujku, tri podskupine održale su ukupno sedam sastanaka[52].

(71) Kad je riječ o plenarnom radu, članovi skupine na visokoj razini objavili su prvu zajedničku izjavu, u kojoj je istaknut stav te skupine o umjetnoj inteligenciji. U izjavi je pojašnjeno da će se obveze iz Akta o digitalnim tržištima primjenjivati na sustave umjetne inteligencije[53] ako oni budu integrirani u osnovne usluge platforme.

(72) Bitna zbivanja u području umjetne inteligencije potaknula su osnivanje podskupine povezane s umjetnom inteligencijom, koja je prvi sastanak održala u listopadu 2024. Na sastanak su pozvani i nadzornici pristupa kako bi izložili svoje inicijative u području umjetne inteligencije i odgovore na pitanja članova skupine na visokoj razini[54]. To je bila i prilika da Unijin Ured za umjetnu inteligenciju predstavi Akt o umjetnoj inteligenciji i Odbor za umjetnu inteligenciju, a članovi skupine na visokoj razini raspravljali su o tekućem radu u području umjetne inteligencije koji se provodi unutar njihovih mreža i tijela.

(73) Podskupina za obveze povezane s podacima 2024. održala je četiri sastanka[55]. Među prioritetima rada podskupine bila je obveza pribavljanja privole za kombiniranje podataka između usluga čiji je status utvrđen i zasebnih usluga kako je predviđeno člankom 5. stavkom 2. Akta o digitalnim uslugama, uključujući provedbu poduzetnika Meta i njezino međudjelovanje s Općom uredbom o zaštiti podataka[56]. Članovi skupine na visokoj razini odlučili su proširiti mandat podskupine, što je na njezinom drugom sastanku i učinjeno[57]. Mandat sad obuhvaća i rad Komisije u vezi s pristupom podacima i prenosivošću podataka te dijeljenje podataka o rangiranju, upitima, klikovima i pregledima na internetskim tražilicama. Rasprave su se nadalje dotaknule izvješća o izradi profila potrošača koja su poslali nadzornici pristupa na temelju Akta o digitalnim tržištima i Zajedničkih smjernica EDPB-a i Komisije o međudjelovanju OUZP-a i Akta o digitalnim tržištima, pri čemu su se te smjernice predstavile i u podskupini za članak 7.

(74) Nadalje, podskupina za članak 7. sastala se u travnju i rujnu 2024., kad se raspravljalo o najnovijim kretanjima u području usklađenosti brojevno neovisnih interpersonalnih komunikacijskih usluga[58], uključujući standardnu ponudu i djelotvorne mehanizme

[50] Isto. Članak 40. stavak 7.
[51] Rad podskupina u skladu je s pojedinačnim pravilnicima.
[52] Za više pojedinosti o svakoj plenarnoj sjednici ili sastanku podskupine skupine na visokoj razini, uključujući dnevne redove i zapisnike sastanaka, vidjeti: https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=hr&groupId=3904&fromMembers=true&memberType=5&memberId=111640.
[53] Nadalje, u dokumentu su identificirani smjerovi za suradnju, kao i ključna područja relevantna za umjetnu inteligenciju u kojima je potrebno komplementarno praćenje i koordinirano izvršavanje.
[54] Poduzetnici Apple, Microsoft i Meta osobno su prisustvovali sastanku, a poduzetnik Alphabet poslao je informativnu bilješku za članove skupine na visokoj razini.
[55] U veljači, travnju, rujnu i listopadu 2024.
[56] U tom pogledu EDPB je objavio Mišljenje 08/2024 o valjanoj privoli u kontekstu modela privole ili plaćanja koji primjenjuju velike internetske platforme, doneseno 17. travnja 2024.
[57] Uključujući članak 6. stavke 9., 10. i 11. te članak 5. stavka 2.
[58] „*Over-the-top* usluge razmjene poruka” ili jednostavno „aplikacije za razmjenu poruka”.

otkrivanja korisnika.

(75) Glavni zaključak naglašen i na plenarnoj razini i na razini podskupina jest da postoji potreba za besprijekornom suradnjom među različitim instrumenatima politike te sprječavanjem nadzornika pristupa da iskoriste jednu politiku u svrhu izbjegavanja druge. Ubuduće će formati skupine na visokoj razini olakšati potrebnu suradnju i koordinaciju da bi izvršavanje Akta o digitalnim uslugama i dalje bilo djelotvorno i predvidljivo.